

Piše:
dr. Elizabeta Zirnstain

Odškodninska odgovornost predstavnikov delavcev v organih družb

V praksi se na člane svetov delavcev skuša vplivati tudi prek groženj z odškodninsko odgovornostjo. Včasih gre za pritiske na tiste člane svetov delavcev, ki so člani poslovnega ali nadzornega organa, včasih pa kar na vse člane sveta delavcev kot kolektivnega delavskega predstavništva. V prvem primeru se članu sveta delavcev, ki je, na primer, tudi predstavnik delavcev v nadzornem svetu ali upravnem odboru, skuša očitati, da krši načelo delovanja v korist družbe, če se pri svojem delovanju »preveč« zavzema za interese delavcev. V drugem primeru pa se vsem članom sveta delavcev, ki je, denimo, sprejel sklep o zadržanju neke odločitve delodajalca, grozi s solidarno odškodninsko odgovornostjo po splošnih pravilih obligacijskega prava.

Ker v enem prispevku ni moč obravnavati obeh primerov, bomo to storili v dveh ločenih prispevkih. Namen tega prvega prispevka je zato realno predstaviti nekatera dejstva glede **odškodninske odgovornosti članov poslovnih in nadzornih organov**. Vprašanje odškodninske odgovornosti celotnega sveta delavcev kot kolektivnega organa pa bomo podrobneje obravnavali v ločenem prispevku v kateri izmed prihodnjih izdaj te revije.

Uvod

Zaradi Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju (ZSDU) so predstavniki delavcev v organih družb v praksi pri zastopanju interesov delavcev v teh organih včasih soočeni z dilemo glede tega, **kateremu interesu je treba pri odločanju (glasovanju) dati prednost:**

- interesu delavcev ali
- interesu družbe.

Ta dilema se pogosto rodi tudi iz prepričanja, da je predstavnik delavcev odškodninsko odgovoren, če na seji poslovnega ali nadzornega organa »napačno« glasuje v smislu, da se »preveč« zavzema za interese delavcev in zanje žrtvuje interese družbe. Menimo, da na odškodninsko odgovornost predstavnika delavcev **omenjena dilema sploh ne vpliva** oziroma so delavski predstavniki **premalo seznanjeni** s tem, kako je omenjena odgovornost sploh urejena, katere predpostavke morajo biti izpolnjene za to, da se ta odgovornost uveljavi, predvsem pa si, morda tudi na podlagi omenjenih groženj in pritiskov, zmotno predstavljajo, kaj v praksi pomeni protipravno ravnanje, ki je prva predpostavka za uveljavljanje odškodninske odgovornosti, in kdaj je podana nji-

hova krivda, oziroma se lahko krivde ekskulpirajo.

Ne glede na določbe ZGD-11, da morajo poslovodni in nadzorni organi pri svojem delovanju upoštevati **pravilo »v korist družbe«**², ZSDU pa za delavske predstavnike **uzakonja zastopanje interesov zaposlenih**³, je korporacijska odgovornost članov teh organov urejena enotno – tako za predstavnike interesov kapitala kot za predstavnike interesov zaposlenih **enako velja 263. člen ZGD-1** (več o njegovi vsebini v nadaljevanju). Pravno formalno je najpomembnejša razlika med predstavniki kapitala in predstavniki delavcev v organih gospodarskih družb v tem, da so imenovani, **izvoljeni ali predlagani v imenovanje s strani različnih organov**. Kar se tiče pravil njihovega delovanja in posledično tudi odgovornosti, pa **bistvene razlike med njimi ni**. Ne glede na dileme glede kolizije interesov (ki jih v tem prispevku ne bom ponavljala, saj je bilo o tem v tej reviji že veliko napisane) zakonodaja za vse člane poslovnih in nadzornih organov postavlja enak standard delovanja, to je delovanje s **skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika**. Šele kršitev tega standarda vodi v od-

¹ Zakon o gospodarskih družbah, Uradni list RS, št. 42/06, 60/06 – popr., 26/07 – ZSDU-B, 33/07 – ZSReg-B, 67/07 – ZTFI, 10/08, 68/08, 42/09, 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 100/11 – skl. US, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13 in 55/15.

² Razen v postopkih insolventnosti in prenehanja, ko pride v ospredje interes upnikov.

³ Določba 1. odst. 80. člena ZSDU pravi: »Člani nadzornega sveta in upravnega odbora ter njegovih komisij, ki so predstavniki delavcev, zastopajo interese vseh delavcev v okviru pooblastil tega organa v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe, ali zakonom, ki ureja zadruge, in statutom družbe.«

škodninsko odgovornost (ne pa takšno ali drugačno glasovanje oziroma zastopanje teh ali onih interesov), seveda ob pogoju, da so izpolnjene tudi ostale predpostavke odškodninske odgovornosti po splošnih pravilih obligacijskega prava. Zato si za začetek zelo na kratko pogledimo splošno ureditev odškodninske odgovornosti, ki je pomembna za razumevanje odškodninskih postopkov po ZGD-1.

Splošna ureditev odškodninske odgovornosti

Splošno načelo prepovedi povzročanja škode je določeno v 10. členu Obligacijskega zakonika (v nadaljevanju OZ, Uradni list št. 97/07-UPB1), ki pravi, da se mora vsakdo vzdržati ravnanja, s katerim bi utegnil drugemu povzročiti škodo. Povzročeno škodo je treba povrniti (131. člen OZ). Da bi odškodninska odgovornost nastala, pa morajo nastopiti določena pravna dejstva, ki jih označujemo tudi kot »**predpostavke odškodninske odgovornosti**«. Te so skupne vsem vrstam odškodninske odgovornosti, tudi odgovornosti članov organov gospodarskih družb. Kadar te predpostavke nastopijo (so izpolnjene), nastane obveznost povrnitve povzročene škode, pri čemer poudarjamo, da morajo biti **izpolnjene vse (kumulativno)**. Če so izpolnjene npr. tri, ena pa manjka, odškodninska odgovornost ni podana. Te **predpostavke so naslednje**:

- protipravnost oziroma škodljivo dejstvo (nedopustno ravnanje), ki izvira iz območja odgovorne osebe;
- škoda, ki mora dejansko nastati;
- vzročna zveza, ki je definirana kot zveza med dogodkom, za katerega je oseba odgovorna, in posledicami tega dogodka, ki pomenijo škodo;
- odgovornost.

Prve tri predpostavke mora **dokazati oškodovanec**, to je oseba, ki na sodišču uveljavlja zahtevek za povrnitev škode. V praksi bo to praviloma gospodarska družba, včasih pa tudi upniki (na podlagi določb ZFPPIPP⁴). Četrta predpostavka (odgovornost) pa se predpostavlja in pomeni, da je **krivda podana**, če je toženec povzročil

škodo namenoma ali iz malomarnosti (povzročitelj škode se lahko torej razbremeni odgovornosti, če dokaže, da ni kriv⁵).

Ko se sprašujemo o odškodninski odgovornosti delavskih predstavnikov kot članov poslovnih in nadzornih organov v gospodarskih družbah, je bistveno, ali zakonodaja (ZGD-1, ZSDU) glede njihove odgovornosti določata kaj drugega. Določbe OZ so namreč splošne določbe, ki veljajo tudi v vseh posebnih primerih in razmerjih, če predpisi, ki urejajo ta posebna razmerja, ne določajo drugače.

Odškodninska odgovornost po ZGD-1 in ZSDU

Osrednje pravilo o odškodninski odgovornosti poslovnih in nadzornih organov je določeno v 263. členu ZGD-1. Člani organov vodenja in nadzora morajo pri opravljanju svojih nalog **ravnati v dobro družbe s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika** ter varovati poslovno skrivnost družbe (1. odst. 263. člena ZGD-1). Nadalje člani organov vodenja ali nadzora solidarno odgovarjajo družbi za škodo, ki je nastala kot posledica kršitve njihovih nalog, razen če dokažejo, da so pošteno in vestno izpolnjevali svoje dolžnosti (2. odst. 263. člena ZGD-1). Odškodninska odgovornost članov organov vodenja in nadzora je urejena tudi v drugih določbah ZGD-1 in v nekaterih drugih predpisih, v obliki posebnih primerov odškodninske odgovornosti – gre za odstopanje od splošne ureditve, kar bomo v pričujočem prispevku zanemarili. ZSDU pa **ne vsebuje kakšnih posebnih določb** glede odškodninske odgovornosti članov organov vodenja in nadzora, ki so **delavski predstavniki**.

Za odgovor na vprašanje, ali je neka oseba kot član poslovnega oziroma nadzornega organa v nekem konkretnem primeru odškodninsko odgovorna, je pomembno najprej preučiti,

- ali je ta oseba **protipravno ravnala**, nato pa še,
- ali je s tem ravnanjem nastala neka **konkretna škoda** in

- ali obstaja **vzročna zveza** med protipravnim ravnanjem in škodo (krivda se predpostavlja).

Protipravnost ravnanja kot predpostavka odškodninske odgovornosti

Za nedopustno, protipravno dejanje gre, kadar je neko ravnanje člana organa vodenja ali nadzora **v nasprotju z dobrimi običaji**, ali kadar gre za **kršitev nekega predpisa**, ali kadar gre za kršitev pravila »**ravnati v dobro družbe s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika**« po 263. členu ZGD-1. V primerih, ko so dolžnosti članov organov vodenja in nadzora določene že z zakonom, pa tudi s statutom ali pogodbo o opravljanju funkcije, ravnanje v nasprotju s temi pravili utemeljuje krivdo kot četrto predpostavko odškodninske odgovornosti. V vseh drugih primerih, ko dolžnosti članov uprave ali nadzornega sveta niso določene (specificirane) na ta način, in jih je treba šele izpeljati iz 1. odstavka 263. člena ZGD-1, pa ravnanje v nasprotju z dolžno skrbnostjo ni le krivdno, ampak je hkrati protipravno ravnanje.⁶

Težava pri ugotavljanju odškodninske odgovornosti članov poslovnih in nadzornih organov v praksi je predvsem v pomenski odprtosti določbe 263. člena ZGD-1. Zakonodaja namreč nikjer ne določa natančno, **kaj je to »interes« družbe**, prav tako ne določa natančno in konkretno, **kako mora ravnati skrben, vesten in pošten gospodarstvenik**. Pri skrbnosti vestnega in poštenega gospodarstvenika gre za pravni standard, katerega vsebino se da napolniti **le skozi konkretne primere**. Zato je nemogoče dati natančna navodila za takšno ravnanje, ki ne bi pomenilo kršitve tega pravila.

Presoja in odločitev glede tega, ali je neka oseba ravnala v skladu z 263. členom ZGD-1, ki na zelo abstraktno-regulativni ravni določajo ustrezno vedenje in ravnanje, sta **odvisna od okoliščin vsakega posameznega primera**. Zakonodajalec se takšnega načina normiranja posluži takrat, ko želi dispozitivu neke norme dati kar najširšo vsebino zato, da bi se lahko kar najbolj približala zahtevam življenja. V stvarnem življenju je pač tako, da ravnanja udeležencev v nekem (obligacijskem) razmerju ni mogoče vnaprej vedno natančno določiti (predpisati) s pravnimi pravili tako, da bi bil predpisan le en konkreten tip vedenja in ravnanja, ki je ustrezen, vsa ostala ravnanja pa bi pomenila kršitev. Funkcija

⁴ Zakon o finančnem poslovanju, postopkih insolventnosti in prisilnem prenehanju. Uradni list RS, št. 126/07, 40/09, 59/09, 52/10, 106/10 – ORZFPPIPP21, 26/11, 47/11 – ORZFPPIPP21-1, 87/11 – ZPUOOD, 23/12 – odl. US, 48/12 – odl. US, 47/13, 63/13 – uradno prečiščeno besedilo, 100/13, 13/14 – uradno prečiščeno besedilo, 10/15 – popr., 10/15 – popr., 27/16, 31/16 – odl. US, 38/16 – odl. US in 63/16 – ZD-C.

⁵ Mu ni moč očitati niti naklepa niti malomarnosti.

⁶ Podgorelec, P. 2013. Odškodninska odgovornost članov uprave delniške družbe po ZGD-1. Pravosodni bilten 34 (1): 89-103.

pravnega standarda je, da v posameznem primeru dolžnosti udeležencev (tj. članov poslovnih in nadzornih organov), ki niso določene konkretno, izpeljujejo udeleženci ob upoštevanju vseh okoliščin posameznega primera. S tega vidika lahko zapišemo, da je pravna ureditev v 263. členu ZGD-1 teoretično primerna in ustrezna.

Po drugi strani pa seveda drži, da je takšen način normiranja (prek pravnega standarda) problematičen predvsem z vidika, da **pušča prostor takšni ali drugačni razlagi**. Vsebinska »napolnitev« pravnega standarda je namreč, poleg konkretnih okoliščin posameznega primera, odvisna od stališč sodišč, pa tudi od npr. kodeksov, raznih priporočil strokovnih združenj, dobrih praks in običajev, poleg tega pa se lahko s časom spreminja. Pravkar povedano pa za naslovnike takšne pravne norme seveda pomeni tudi določeno negotovost. Ni namreč enoznačnega odgovora na vprašanje, katero ravnanje je takšno, ki ustreza standardu vestnega in poštenega gospodarstvenika in katero ravnanje pomeni njegovo kršitev. S tega vidika lahko dopolnimo zgoraj zapisano misel, da je zakonska ureditev teoretično primerna in ustrezna, z dejstvom, da v praksi pa sproža številna vprašanja in dileme.

Odločanje v konkretnih primerih

V konkretnem sodnem postopku bo družba, ki toži, morala dokazati nastanek škode in njeno višino ter vzročno zvezo, kot tudi zatrjevati okoliščine, ki kažejo na to, da je ravnanje, zaradi katerega je nastala škoda, protipravno. Toženec pa lahko dokazuje, da mu ni mogoče očitati krivde, oziroma da bi škoda nastala tudi, če bi ravnal v skladu s svojimi dolžnostmi.

V konkretnih odškodninskih sporih bo treba članu organa vodenja ali nadzora torej dokazati ravnanje, ki **krši standard vestnega in poštenega gospodarstvenika in ki je v nasprotju z interesi družbe**. V nadaljevanju najprej nekaj misli o »interesu družbe«, nato pa o pravnem standardu.

»Interes družbe«

Menimo, da dileme glede tega, ali je treba pri opredeljevanju interesa družbe izhajati iz klasičnega »lastniškega« koncepta

korporacijskega upravljanja ali sodobnega déležniškega koncepta, niso nepomembne. Sicer drži, da se da na splošno interes družbe zelo preprosto izraziti kot **»dolgoročna uspešnost družbe«** v smislu doseganja ciljev iz vizije in poslanstva družbe ter uresničevanje strategije, ki si jo je začrtala, in je pravilo »v korist družbe« kršeno takrat, ko je očitno, da je člana organa poslovanja ali nadzora pri odločanju vodilo nekaj drugega, na primer lastni interes. Po drugi strani pa drži tudi, da pravilo »v korist družbe« ni kršeno takrat, kadar član organa vodenja ali nadzora glasuje drugače, kot bi si želeli lastniki družbe. **Interes družbe namreč ni hkrati tudi interes lastnikov**. Zato, na primer, predstavniki delavcev, ki po ZSDU v organih družb, kot rečeno, »zastopajo interese delavcev«, pri posameznih odločitvah glasujejo v skladu s tem interesom, zgolj iz tega razloga ne morejo biti odškodninsko odgovorni.

Standard skrbnosti

Kot smo povedali že zgoraj, ima **standard »skrbnosti vestnega in poštenega gospodarstvenika«**, predpisan v 263. členu ZGD-1, **dvojni učinek**:

- določa merilo za presojo krivde in
- ima pomen generalne klavzule, ki opisuje objektivno dolžnost ravnanja.⁷

V civilnem pravu je cilj, ki ga želi zakonodajalec doseči z vključitvijo standarda vestnosti in poštenja, omejiti ravnanja (pogodbene) stranke, kadar tega ravnanja ne določa ne zakon ne pogodba.⁸ Tudi Plavšak in soavtorji menijo, da vestnost in poštenje kot standard omejuje svobodno ravnanje strank glede na interese druge stranke.⁹

Teorija pravi, da je pri presoji tega, ali je član organa vodenja ali nadzora upošteval standard skrbnosti vestnega in poštenega gospodarstvenika, bistveno, kako bi v konkretni situaciji **ravnal skrben in izkušen strokovnjak**. Pri odgovoru na to so pomembne predvsem posamično določene dolžnosti člana organa poslovanja in nadzora, kot jih opredeljujejo zakonodaja (predvsem ZGD-1 in ZFPPIPP), statut oziroma družbena pogodba, pa tudi pogodba o opravljanju funkcije. V konkretnih primerih je pri presoji treba izhajati iz vseh teh dol-

žnosti člana organa poslovanja in nadzora. Če mu je moč očitati npr. kršitev družbene pogodbe ali kršitev zakonodaje, lahko rečemo, da je predpostavka protipravnosti izpolnjena. Posebno vprašanje pri tem je seveda **standard skrbnosti**. Odločanje v konkretnih primerih glede slednjega je odvisno od objektivnega merila: kako bi v konkretnem primeru ravnala visoko usposobljena in izkušena oseba. Vestna (skrbna) oseba sprejme odločitev na podlagi vnaprej zbranih informacij, podatkov, dejstev in podobno. Izhajajoč iz te premise članom organov poslovanja ni mogoče naprtiti odškodninske odgovornosti prav za vse primere, ko gre kaj narobe. Če se v praksi neka odločitev čez čas izkaže kot napačno, to še ne pomeni, da je član poslovnega ali nadzornega organa kršil standard vestnega in poštenega gospodarstvenika. V praksi se lahko neka odločitev organa poslovanja in nadzora čez določen čas izkaže za napačno, četudi je ob njenem sprejemu bila upoštevana kar največja skrbnost. Pomembno je, da imajo poslovne odločitve svojo (razumno) podlago. Pri presoji vsakega konkretnega primera bo zato sodišče analiziralo, ali je bila odločitev v konkretni situaciji razumna in sprejeta s tehtnim razmislekom, ki ga podpirajo skrbno zbrane informacije, relevantne za odločitev.

V primerih presoje odškodninske odgovornosti tistih članov poslovnih in nadzornih organov, ki so v te organe imenovani kot **predstavniki interesov delavcev**, menimo, da je treba upoštevati **naslednje specifike**:

1. Prvič, ni nepomembno, ali so omenjeni člani pri odločanju enakovredni z ostalimi člani poslovnega in nadzornega organa; ali so bili zadostno in pravočasno vključeni v pripravo odločitve (pravočasnost je pomembna za ustrezno pripravo na sejo organa); ali so pri odločanju imeli vsi člani organa na razpolago enake podatke in informacije; ali so bile zahteve članov – predstavnikov interesov delavcev po npr. dodatnih informacijah, pridobitvi ekspertnih mnenj upoštevane; ali so imeli možnost ustvariti si popolno sliko o predlogih odločitev, ki so dani na glasovanje; ali imajo možnost izobraževanja, da lahko kakovostno izpolnjujejo svoje naloge v družbi in podobno. Če je odgovor na naslednja vprašanja **negativen**, potem je najmanj, kar iz tega izhaja, da **njihova odgovornost ne more biti enaka kot odgovornost ostalih članov uprave**, ki so npr. imeli na razpolago vse

⁷ Prelič, S. in Podgorelec, P. 2011. Splošna (korporacijska) pravila o odškodninski odgovornosti organov vodenja in nadzora. V Aktualna vprašanja insolvenčnega prava: 3. strokovno srečanje, ur. Franci Ramšak, 67-78. Ljubljana: GV Založba.

⁸ Kranjc, V. 1998. Poslovni običaji in gospodarske pogodbe. Ljubljana: Gospodarski vestnik.

⁹ Plavšak, N. et al. 2003. Obligacijski zakonik s komentarjem, 1. knjiga: Splošni del. Ljubljana: GV Založba.

podatke, so lahko pridobili ekspertna mnenja ipd.

2. Drugič, pri presoji skrbnosti predstavnikov delavcev v organih poslovanja in nadzora **ni moč jasno ločevati standarda skrbnosti od funkcije**, ki jo imajo ti člani v teh organih in ki je jasno opredeljena z ZSDU. Menimo, da je skrbnost posamezne odločitve pri teh članih treba presojati tudi skozi njeno smotrnost z vidika nekega točno določenega interesa. Interesna podlaga za odločanje pri presoji ravnanj članov organov poslovanja in nadzora v skladu s standardom skrbnosti vestnega ter poštenega gospodarstvenika torej ni irelevantna. Kot so npr. ob oblikovanju predloga za delitev dobička povsem legitimne zahteve predstavnikov interesov kapitala za čim večje dividende, so povsem legitimna tudi prizadevanja predstavnikov delavcev za npr. dodatne naložbe v večjo varnost pri delu (čeprav pomenijo za družbo strošek in torej manjši dobiček). Če nobenemu v Sloveniji ne pade na misel, da bi člana organa poslovanja ali nadzora, ki je predstavnik kapitala, **strašil s tem**, da je oblikovanje zgoraj opisanega predloga delitve dobička v nasprotju z interesi družbe, potem tudi nobenemu ne bi smelo pasti na misel **strašenje predstavnikov delavcev s tem**, da je v nasprotju z interesi družbe zavzemanje za interese delavcev. Menimo, da je pri sprejemanju poslovnih odločitev v konkretnih primerih treba tehtati med raznimi, **včasih celo nasprotujočimi si, vendar legitimnimi interesi**. Na tem mestu se strinjamo z Gostišo¹⁰, ki pravi, da kadar gre za interesno nevtralnno odločitev, se rav-

nanje delavskih predstavnikov pravilno presoja zgolj skozi standard gospodarjenja s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika. Kadar pa gre za interesno pogojene odločitve, pa je treba predstavnikom interesov delavcev priznati legitimeteto upoštevanja koristi delavcev.

Poštenost ravnanja

Kot smo povedali zgoraj, se od članov poslovnih in nadzornih organov zahteva tudi **pošteno ravnanje**. Poštenost pomeni obvladovati moralno negativna ravnanja, se ne okoriščati s oškodovanjem drugega, spoštovanje pravil profesionalne etike, družbene odgovornosti, poslovnih običajev in podobno.

Sklep

V prispevku smo se osredotočili na odškodninsko odgovornost članov poslovnih in nadzornih organov, kot jo ureja ZGD-1. Ugotovili smo, da člani poslovnih in nadzornih organov odgovarjajo za škodo, ki nastane kot posledica kršitve njihovih dolžnosti. Slednje so določene z zakonodajo, internimi akti družbe, pogodbo o poslovanju pa tudi z raznimi kodeksi ravnanja in splošnimi pravili poslovanja.

Položaj delavskih predstavnikov v organih družb je v primeru odškodninske odgovornosti zgolj na abstraktni ravni enak **položaju drugih članov teh organov**. Kaj vse zahteva standard »vestnega in poštenega gospodarstvenika«, je odvisno od okoliščin vsakega posameznega primera. V primerih odločanja o odškodninski odgo-

vornosti predstavnikov delavcev v poslovnem ali nadzornem organu družbe je

- **treba že pri interesno nevtralnih odločitvah** ob presoji tega, ali je bila odločitev gospodarna, upoštevati položaj, ki ga ima tak član v tem organu (z vidika dostopa do informacij, vključenosti v odločanje ipd.);
- v primeru, ko te odločitve **niso interesno nevtralne**, pa je standard skrbnosti pri posamezni odločitvi treba presojati tudi skozi smotrnost te odločitve z vidika točno določenega interesa.

Naj za zaključek opozorimo, da je ureditev te odgovornosti poslovnih in nadzornih organov gospodarskih družb po ZGD-1 nekoliko različna od ureditve po ZFPPIPP, ki je v razmerju do ZGD-1 specialen predpis. Določbe ZFPPIPP pridejo v poštev, ko so kršene obveznosti članov organov poslovanja in nadzora v zvezi s finančnim poslovanjem družbe ter upravljanjem tveganj oziroma v primeru **kršitve obveznosti, ki jih zakonodaja nalaga tem organom ob nastopu insolventnosti družbe**. Bistvena razlika je v tem, da so oprostilni razlogi v primerjavi z ZGD-1 poostreni, saj morajo člani organov poslovanja in nadzora dokazati, da je škoda ali njen del nastal zaradi nepreprečljivih ali neodvmljivih dogodkov ali ravnanja drugih oseb, katerih škodljivih posledic niso mogli omejiti. V **stečaju družbe** lahko odškodninsko odgovornost poslovnih in nadzornih organov uveljavljajo tudi upniki, zato zakon določa domnevo o vzročni zvezi med protipravnim ravnanjem poslovanja in zneskom škode, ki je izpodbojna. Uzakonjena je tudi izpodbojna domneva glede višine te škode, odškodninska odgovornost poslovnih in nadzornih organov pa je navzgor omejena.

¹⁰ Gostiša, M. (2003) *Kje so meje dejanske odškodninske odgovornosti delavskih predstavnikov v nadzornih svetih*. Ekonomska demokracija, št. 8/2003.

Križanje interesov v družbi

Gospodarska družba je pravni subjekt, znotraj katerega se križajo številni med seboj različni ali celo **direktno nasprotujoči si interesi različnih deležnikov, ki pa so hkrati lahko vsi upravičeni**. Ravnanja, ki so v interesu enega, gredo pogosto neposredno v škodo interesov drugega deležnika ali objektivnih premoženjskih koristi družbe. Tako gre, denimo, upravičen interes delavcev po višjih plačah neposredno v škodo upravičenega interesa delničarjev po čim večjem dobičku in dividendah, slednji pa neposredno v škodo upravičenega interesa »družbinnega podjetja« po čim večjih naložbah, ki zagotavljajo obstoj in razvoj družbe. Vsi ti interesi imajo zakonsko določene predstavnike v organih družbe. Zato je zakonita ravnanja in odločitve teh predstavnikov (tudi delavskih), ki sledijo čim boljšemu uresničevanju interesov konkretnih deležnikov, praktično nemogoče pravno okvalificirati kot **protipravna** v smislu neupravičene kršitve načela »neminem laedere«, objektivno škodo, ki jo s temi ravnanji povzročijo interesom drugih deležnikov ali premoženju družbe, pa kot **nedopustno**. Poleg tega je zaradi medsebojne prepletenosti vseh omenjenih interesov praktično nemogoče ugotoviti dejansko škodo, ki komu nastane v opisanem smislu, ter neposredno vzročno – posledično zvezo.

Poenostavljeno razglašanje (legitimnega) zavzemanja delavskih predstavnikov v nadzornih svetih in upravnih odborih za »interese delavcev« za ravnanje, ki je »v nasprotju s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika«, v povezavi s tem pa **strašenje delavskih predstavnikov z njihovo odškodninsko odgovornostjo, je torej huda zloraba prava**.

dr. Mato Gostiša, Industrijska demokracija, št. 8/2003